

ВЕСНІК АЛІМПІЯДЫ

спецыяльны выпуск
2019, сакавік

Фотарэпартаж
ст. 4

Мы чакаем
перамог і цікавай барацьбы ст. 2

Адбылося ўрачыстае
адкрыццё алімпіяды ст. 6

Шпацыр па “куляшове”
ст. 8

VK
f

ДОЎГАЛЬ
ДЗМІТРЫЙ АЛЯКСАНДРАВІЧ

Мы чакаем ад алімпіяды перамог і цікавай барацьбы

Сёння алімпіяднікі прыехалі ў наш горад. Што яны думаюць пра Магілёў? Якія маюць уражанні? На што спадзяюцца? Пра што яны мараць? Гэтыя і іншыя пытанні мы паспрабавалі задаць удзельнікам алімпіяды.

Яна, Магілёўская вобласць

Я са Слаўгарадскага раёна. Магілёў сустрэў цудоўна. Цёплае, прыемнае надвор'е. Пачуваюся добра. Ад алімпіяды чакаю перамогі! Але ж гэта спаборніцтва. Усё можа быць. Мой любімы паэт – Сяргей Украінка. Надзвычай падабаецца яго аповесць “Ноч дажджавых чарвякоў”. Спадзяюся ўбачыць яго заўтра ва ўніверсітэце.

Настасся, Дзяржынскі раён, Мінская вобласць

Ад алімпіяды я чакаю новых знаёмстваў, ведаў. Я прыехала сюды не дзеля перамогі, а дзеля новых знаёмстваў. Я сустрэла новых сябровак з Мінскай вобласці. Адносна Магілёва ў мяне былі стэрэатыпы – меркавала, што гэты горад надзвычай стары (ёсць замак, старыя вулачкі), але ўбачылі шматпавярховыя будынкі, гандлёвыя цэнтры. Жадаю ўдачы сваім супернікам.

Дзіяна, Брэсцкая вобласць

Хвалюся, але пакуль што ўсім задаволена. Упершыню ў Магілёве. Чаму менавіта беларуская мова? Не ведаю, напэўна таму, што для мяне яна родная. З любімых пісьменнікаў згадаю Янку Купалу і Васіля Быкава.

Ліза і Даша, Брэсцкая вобласць

Упершыню ў Магілёве. Ведаем, што горад старажытны, прыгожы. Чакаем экскурсіі. Першае ўражанне – добрае. Прыехалі рана, таму, канешне, моцным было жаданне хутчэй патрапіць у інтэрнат. Спадзяюся на тое, што Магілёў мы яшчэ ўбачым. Ад алімпіяды чакаю перамогі!

Марта, Гродзенская вобласць

Горад сустрэў цудоўна. Усё вельмі падабаецца. Алімпіяда – шыкоўнае спаборніцтва, дзе, канешне, перамога мацнейшы. Веру ў тое, што журы будзе справядлівым. Любімыя пісьменнікі – Шамякін і Караткевіч.

Аміна, Гомельская вобласць

Настрой добры. Магілёў яшчэ не бачылі. Спадзяюся, сёння выйдзем на шпацыр. Мае бацькі прыехалі з Туркменістана, але нарадзілася я ў Беларусі. Яшчэ ў першым класе адчула, што беларуская мова для мяне родная. Ад алімпіяды чакаю перамогі. Любімыя пісьменнікі – Быкаў і Караткевіч.

Злата, Віцебская вобласць

Я родам з Ушачыны. Гэта зямля, якая дала Беларусі Быкава, Броўку... У Магілёве я ўпершыню, але шмат чула пра гэты горад. Ведаю, што ў вас ёсць Буйніцкае поле, з якім звязаны лёс Сіманавы. Чаму беларуская мова? Бацькі ў дзяцінстве чыталі казкі, мова заўжды гучала ў нашым доме. Лічу беларускую мову роднай. Ад алімпіяды чакаю перамогі!

Яна, Барысаў, Мінская вобласць

Я абрала беларускую мову, таму што яна мне падабаецца. Лічу, што гэта мова мне родная. У Магілёве я ўпершыню. Ведаю толькі тое, што Янка Купала напісаў пра гэты горад баладу. Чакаю ад алімпіяды сваёй перамогі.

Аляксандра Зінкевіч, Польшча

Мне вельмі падабаецца Магілёў. Наш горад – Бяла Падляска – крыху меншы. Кідаецца ў вочы тое, што людзі ў Магілёве добрыя і мілыя, прыгожыя. У каледжы, заўважу, нас пакармілі, было смачна. Беларускаю мову мы вывучаем у нашай школе – тры гадзіны на тыдзень. Іншыя дысцыпліны выкладаюцца па-польску.

Юлія Баньковска, Польшча

Нам вельмі спадабаўся Магілёў. Ён крыху падобны да Беластока. Жанчына, якая паказвала нам горад, вельмі мілая.

Міхал Козловскій, Польшча

Мы з Аляксандрай з аднаго класа і з адной школы. Вывучаем і літаратуру, і граматыку. У нашай школе ёсць падзел на профілі. Я ў географа-матэматычным профілі, у нас восем матэматык на тыдзень, 6 геаграфій і мовы (беларуская, англійская і польская). Мы выбіраем тое, што нам падабаецца. Польскай мовы – чатыры гадзіны на тыдзень. Так, Магілёў мне вельмі падабаецца. Раней мы ўжо былі на экскурсіі ў Мінску, гэта таксама прыгожы горад. Былі таксама ў Брэсце, у Гародні. Ад алімпіяды чакаю новых знаёмстваў. Дарэчы, у нашай школе у чацвер таксама была алімпіяда па беларускай мове. І мы ўсе ўдзельнічалі. Гэта быў ужо трэці, апошні этап.

Ксенія Аляшкевіч, Мінск, ліцэй БДУ

Ніколі раней не была ў Магілёве. Горад вельмі падабаецца. Ведаю пра тое, што з вашага рэгіёна паходзяць Аркадзь Куляшоў, Вінцэнт Дунін-Марцінкевіч. Акрамя таго, на Магілёўшчыне праводзяцца фестывалі, конкурсы. У Бабруйску вырабляюць дужа смачны зефір. Ад алімпіяды чакаю найперш перамогі. Вельмі хацелася б атрымаць дыплом лаўрэата. Пасля ліцэя буду паступаць у лінгвістычны інстытут, жадаю вывучаць кітайскую мову.

Ніколь, Мінск, ліцэй БДУ

Я таксама ніколі не была ў вашым горадзе, але чула пра тое, што ў вас адрамантавалі стары горад. Ведаю, што ёсць такое выслоўе: “Адправіцца ў Магілёўскую губернію”. Я так разумею, што азначае гэта выслоўе нешта адмоўнае.

ФОТАРЭПАРТАЖ

ФОТАРЭПАРТАЖ

Учора адбылося ўрачыстае адкрыццё алімпіяды

119 вучняў 9 – 11 класаў з шасці абласцеў нашай краіны, г. Мінска, а таксама з Польшчы гэтымі днямі ўдзельнічаюць у 35-й юбілейнай Рэспубліканскай алімпіядзе па вучэбных прадметах «Беларуская мова» і «Беларуская літаратура», якая распачалася 25 сакавіка ў г. Магілёве. Урачыстае адкрыццё заключнага этапу алімпіяды адбылося ў канцэртнай залі абласнога Цэнтра творчасці. Заўважым тое, што ў г. Магілёў прыехалі лепшыя з лепшых знаўцаў беларускай мовы і літаратуры. Кожны з алімпіяднікаў ужо перамог на абласным этапе спаборніцтваў.

“Алімпіяда павінна выявіць сапраўды мацнейшых...”

Таленавітую моладзь прывіталі прадстаўнікі выканаўчай улады Магілёўскай вобласці. Ад імя намесніка старшыні аблвыканкама Андрэя Міхайлавіча Кунцэвіча алімпіяднікаў павіншаваў начальнік галоўнага ўпраўлення па адукацыі Уладзімір Уладзіміравіч Рыжкоў.

“Алімпіяда павінна выявіць сапраўды мацнейшых, найбольш падрыхтаваных вучняў. Кожнаму прысутнаму ў гэтай зале я жадаю поспехаў, а таксама добрых уражанняў ад знаходжання на Магілёўшчыне”, – працягваў Андрэй Кунцэвіч начальнік галоўнага ўпраўлення па адукацыі.

“Гэта прызнанне заслуг магілёўскіх педагогаў”

Цёплыя словы ў адрас алімпіяднікаў сказала таксама і галоўны спецыяліст Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь Ірына Уладзіміраўна Булаўкіна.

“Гэтыя дні – знакавыя для нашай краіны: зараз праводзіцца заключны этап Рэспубліканскай алімпіяды па 18 вучэбных прадметах. У гэтым этапе удзельнічае больш за паўтары тысячы дзяцей з усіх рэгіёнаў Беларусі”, – адзначыла яна, адкрываючы мерапрыемства. Таксама Ірына Уладзіміраўна звярнула ўвагу на той факт, што Магілёву выпаў гонар прымаць алімпіяду менавіта па беларускай мове і літаратуры.

“Гэта прызнанне заслуг магілёўскіх педагогаў”, – падкрэсліла галоўны спецыяліст Міністэрства.

“Беларуская літаратура надзвычай паважаная ў славянскім свеце”

“Алімпіяда па беларускай мове і літаратуры – гэта сапраўднае свята, знак таго, што дзяржава, урад клапацяцца аб інтэлектуальным развіцці моладзі, – заўважыў старшыня журы алімпіяды, дырэктар філіяла

“Інстытут літаратуразнаўства імя Янкі Купалы” Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі доктар філалагічных навук прафесар Іван Васільевіч Саверчанка. – Нашы літаратура і мова з’яўляюцца стрыжнем фарміравання нацыі. Так было на працягу стагоддзяў, так застаецца і зараз”. Таксама паважаны навуковец выказаўся адносна багатых традыцый беларускага прыгожага пісьменства.

“Беларуская літаратура надзвычай паважаная ў славянскім свеце, – падкрэсліў ён. – Мы мае тысячагадовую традыцыю мастацкага слова, якую закладалі Кірыла Тураўскі, Еўфрасіння Полацкая, Мікола Гусоўскі, Францішак Багушэвіч. І сёння нам ёсць, чым ганарыцца! І гэта перадусім наша таленавітая моладзь!”.

“Плэннай працы і новых перамог...”

З добрымі пажаданнямі да алімпіяднікаў звярнуўся таксама і намеснік дэкана факультэта пачатковай і музычнай адукацыі Дзмітрый Аляксандравіч Доўгаль. Яго алімпіядны шлях пачаўся яшчэ на пачатку 90-х гг., калі ён, вучань Магілёўскага абласнога ліцэя, упершыню прыняў удзел у прадметнай алімпіядзе. Сёння Дзмітрый Аляксандравіч падрыхтаваў шмат пераможцаў абласных і рэспубліканскіх алімпіяд, зрабіўся адным з лепшых трэнераў каманд-удзельніц алімпіяд. Ён пажадаў усім знаўцам беларускай мовы і літаратуры плённай працы і новых перамог.

“Самыя лепшыя філолагі знаходзяцца ў гэтым зале”, – заўважыў ён. На думку Дзмітрыя Доўгаля, алімпіяда дапамагае ўдзельнікам не толькі замацаваць новыя веды, але і адчуць сябе часткай вялізнага космасу беларускай мовы.

“Мова – душа беларусаў!”

З надзвычай кранальнай прамовай выступіў дацэнт кафедры беларускай філалогіі Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А.С. Пушкіна Уладзімір Адамавіч Сенькавец. Па яго словах, веданне роднай мовы – гэта гарантыя захавання будучыні нашага народа. “*Мова – душа беларусаў! Мова – падмурак нашай духоўнай спадчыны*”, – падкрэсліў вядомы філолаг. Заўважым тое, што са сцэны абласнога Цэнтра творчасці ўчора асабліва шмат гучала слоў пра родную мову і літаратуру, гучалі і шчырыя, добрыя пажаданні алімпіяднікам.

Павіншаваў алімпіяднікаў і прарэктар МДУ імя А.А. Куляшова Алег Віктаравіч Дзячэнка. Дарэчы, сёння ўдзельнікаў алімпіяды прымае Магілёўскі ўніверсітэт. Для іх будуць працаваць студэнцкая прэс-служба, а таксама моўная і літаратурная пляцоўкі. На працягу ўсяго мерапрыемства ярка віншавалі прысутных заслужаныя аматарскія калектывы Рэспублікі Беларусь «Радуга», «Кужалек», «Ярыца» і «Крынічка».

Шпацыр па “куляшове”

26 сакавіка ўдзельнікаў выкладчыкі ВНУ распавялі пра Рэспубліканскай алімпіяды багатыя літаратурныя традыцыі гасцінна прывітаў Магілёўскі беларусаў, іх мову, культуру, гісторыю. Таксама арганізатары дзяржаўнага ўніверсітэта імя Аркадзя Аляксандравіча запрасалі вучняў і настаўнікаў у Залу славы ўніверсітэта. Куляшова. Для школьнікаў Зала толькі што была арганізаваная чатыры суботнікаў, а таксама рэпартажы з дэманстрацый, суботнікаў, капуснікаў 60-х, 70-х гг. На іх студэнты і адрэстаўраваная. Сёння яна змяшчае ўнікальную экспазіцыю – асабістыя рэчы студэнтаў і выкладчыкаў педагагічнага інстытута, фотаздымкі ваеннага і даваеннага часу, а таксама рэпартажы з дэманстрацый, суботнікаў, капуснікаў 60-х, 70-х гг.

Алімпіяднікі ўбачылі старадрукі

Першая пляцоўка была прысвечана літаратуры магілёўскага Падняпроўя. Перадусім алімпіяднікі ўбачылі старадрукі – “Буквар”, “Азбуку”, факсімільныя перавыданні Евангелляў. Што вельмі істотна, маладыя людзі пагарталі старонкі скарынавай Бібліі. На жаль, канешне, не арыгінальныя, а таксама перавыдадзеныя не так даўно ў нашай Беларусі. Паказалі супрацоўнікі ўніверсітэта і пішучую машынку Куляшова. Кажуць, што менавіта на гэтай машынку была створана славуная паэма “Далёка да акіяна”. Акрамя машынку, алімпіяднікі ўбачылі лісты з аўтографамі Народнага паэта, кнігі з яго асабістай бібліятэкі, рукапісы. Пра літаратурнае Падняпроўе распавяла кандыдат філалагічных навук, дацэнт Марына Іванаўна Чмаравя. Алімпіяднікі ўбачылі праект прэс-службы ўніверсітэта. Назва праекта – “#Поруч_з_Куляшовым”. Сутнасць яго простая – студэнты цягам некалькіх тыдняў чыталі вершы Аркадзя Аляксандравіча Куляшова. Дарэчы тут заўважыць тое, што рабілі яны гэта ў прамым эфіры на канале YouTube.

“Напэўна, двоечнікі!”

Аднак, канешне, самым прыемным момантам для алімпіяднікаў зрабілася знаёмства з вядомым магілёўскім паэтам Сяргеем Сяргеевічам Украінкам. Ён прачытаў вершы, адказаў на пытанні і, літаральна, зачараваў мілагучнасцю, гармоніяй беларускага мастацкага слова. Дзеліцца ўражаннямі адна з удзельніц алімпіяды: – Спачатку я пачула: “Не зразумеў, чаму вы так далёка сьцілі! Напэўна, двоечнікі”. У гэты момант змоўклі ўсе, а некаторыя пачалі пераглядаць паміж сабой. Як высветлілася, такім незвычайным чынам прывітаў прысутных паэт і член Саюза беларускіх пісьменнікаў Сяргей Украінка. Для многіх школьнікаў такая трапная фраза зрабілася нечаканасцю. Заўважым той факт, што мы ўсё ж алімпіяднікі, таму часцей чуем слова “выдатнікі”. Аднак гумар Украінкі мы ацанілі”.

#Поруч_з_Куляшовым

Яшчэ адно меркаванне:

– Мерпрыемства пачалося з прадстаўлення новага праекту студэнтаў спецыяльнасці “Журналістыка” – “#Поруч_з_Куляшовым”. Высветлілася тое, што пакуль што гэта ідэя існуе толькі ў межах універсітэта, але ўжо хутка плануецца вывесці яе на рэспубліканскі ўзровень. Пра гэта заявіў прарэктар па выхаваўчай рабоце, паэт і член Саюза пісьменнікаў Уладзімір Ясеў. Школьнікі маглі “ўбачыць” і пачуць вершы беларускага паэта – куляшоўскія радкі чыталіся на фоне прыгожага відэафрагмента. Музыка і словы былі надта спакойныя і навольныя: хтосьці ўжо прыкрыў навікі, хтосьці лунаў у сваіх думках, а хтосьці нават «распластаўся» на парце. І раптам зноў рэзка прагучаў голас Сяргея Украінкі:

Многія чакалі гісторыю пра старую будку і каічывага сабаку

“Зараз прачытаю вам верш пад назваю “Сабакавая будка”. Прысутныя падскочылі... Здавалася, што гуляць у “кантрасы” могуць толькі нашы настаўнікі... Школьнікі выпрасталіся і пачалі з цікаўнасцю слухаць паэта. Як аказалася, многія чакалі гісторыю пра старую будку і каічывага сабаку, які з лютасцю абгаўквае кожнага мінака. Аднак верш быў не злы, а, наадварот, пяшчотны і добры”.

Безумоўна, запомніліся гасцям чулыя і рамантычныя вершы Уладзіміра Ясева. «Як не стаць творчым, калі знаходзіцца сярод творчых людзей?» – задаваўся пытаннем ён. Вядома, мноства асацыяцый выклікалі вершы пра першае каханне... Думаецца, што прарэктар выбраў гэтыя радкі не выпадкова, бо менавіта ў юнацкім узросце пачуцці асабліва абвостраныя. Без увагі не застаўся яго трыялет «Тры словы».

Чарговае меркаванне:

– Падчас усяго мерапрыемства панавала ўражанне, быццам ты глядзіш у кінатэатры. З аднаго боку – У. Ясеў, які заводзіў у мары і мрой сваёй пяшчотнай лірыкай, а з другога – С. Украінка, які трымаў у тонусе дынамічнымі вершамі. Здавалася, што паміж паэтамі была барацьба за першыства, але кантраст паміж імі бадзёрыў і кранаў.

«Я не захапляюся паэзіяй, але сёння засталася задаволеная. Ва ўніверсітэце вельмі спадабалася», – каментуе Юлія з Нясвіжа. «Мне вельмі спадабаліся вершы, я нават знайшла нешта сэрцу знаёмае... Універсітэт сустрэў вельмі цёпла», – дзеліцца меркаваннем Кацярына з Мінска.

Пераважае беларускі моўны элемент...

Іншая пляцоўка дзейнічала ў рэкрэацыі былога фізіка-матэматычнага факультэта. Арганізатары прысвяцілі яе моўнаму памежжю – расійска-беларускаму і польска-беларускаму. Старшы выкладчык Таццяна Станіславаўна Вараб’ёва пазнаёміла з вынікамі шматгадовага даследавання гаворак Браншчыны і Смаленшчыны. Па яе словах, у асобных вёсках заходняй Расіі пераважае беларускі моўны элемент. Аднак усё настолькі перамешанае, настолькі шмат моўных напластаванняў, што з пэўнасцю сказаць пра, напрыклад, беларускае ці рускае паходжанне таго або іншага дыялектызма надзвычай цяжка. Паказала Таццяна Станіславаўна алімпіяднікам і асобныя этнаграфічныя рэчы – гарлачы, прасы, нават правобраз цяпершняга міксіра – “мяшалку”. Надзвычай спадабалася прысутным моўная віктарына. Трэба было адгадаць лексічнае значэнне таго або іншага дыялектызма.

“Халадзец” па-русінску – “суп”

На той самай пляцоўцы пра польска-беларускае моўнае памежжа распавёў дацэнт, кандыдат філалагічных навук Віталь Іванавіч Еўмянькоў. Ён прынёс на сустрэчу парызскае выданне славунай паэмы Адама Міцкевіча “Пан Тадэвуш, або апошні заезд на Літве”. Ён падкрэсліў тое, што прэзентаваная ім кніга – адно з першых выданняў гэтага твора. На тытуле быў пазначаны 1834 год. “Старонкі гэтага фаліянта літаральна дыхаюць гісторыяй. Гэтая кніга – і ёсць гісторыя”, – падкрэсліў навуковец. Па яго словах, паэма Міцкевіча – гэта інцыклапедыя польска-беларускага моўнага памежжа. Аўтар ужываў вялікую колькасць беларусізмаў, якія польскія рэдактары былі вымушаныя тлумачыць чытачам. Напрыклад, палякам у 1834 годзе не былі зразумелыя такія словы, як “бабка”, “халадзец”, “свірэпка”, “клямка” і г.д. Уступ да паэмы (Літва! Мая Айчына...) ўголас чыталі школьнікі з Беларусі і з Польшчы.

On-line на YouTube і Facebook

Чарговая пляцоўка была цалкам арганізаваная прэс-службай універсітэта. Знаходзілася яна каля канферэнц-залы і мела збольшага “рэкламны” характар. На ёй магчыма было даведацца пра спецыяльнасці, факультэты, напрамкі навуковай дзейнасці ва ўніверсітэце. Апроч таго, студэнты забаўлялі прысутных дэманстрацыяй невялічкіх стужак, якія адлюстроўвалі, так бы мовіць, нефармальны бок універсітэцкага жыцця: конкурсы, фестывалі, падарожжы і інш.

Паглядзець гэтыя стужкі магчыма on-ліна на YouTube і Facebook. Аднак разынкай гэтай пляцоўкі была беларуская “Полька”. Так, “Польку” магчыма было навучыцца танчыць і нават паўдзельнічаць у конкурсе найлепшых танцораў. Заўважым, што завяршылася наведванне МДУ імя А.А. Куляшова файным канцэртam з удзелам студэнтаў ВНУ.

ГАЗЕТА МГУ імя А. А. Куляшова
«ВЕСНІК АЛІМПІЯДЫ»

Галоўны Рэдактар: Еўмянкоў Віталь
Адрас рэдакцыі: г. Магілёў, вул. Касманаўтоў,
1А КОРПУС, КАБ. 349
Наклад: 2 экз.
